

EU Funds for Social Services

ТЕХНИЧЕСКИ НАСОКИ ЗА ЕФЕКТИВНИ ИНТЕРВЕНЦИИ В СФЕРАТА НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОЛИТИКАТА И
ПРАКТИЧЕСКИ СЪПКИ ЗА
УПРАВЛЯВАЩИТЕ ОРГАНИ И
ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

Co-funded by
the European Union

ПРОЕКТЪТ HELPDESK

01

“Проектът **„Помощно бюро за социални услуги за фондовете на ЕС“ (HELPDESK)** има за цел да достигне до основните заинтересовани страни на европейско и национално равнище, участващи във финансирането от ЕС (споделено управление), и до доставчиците на социални услуги, за да могат те да работят по-ефективно при разпределянето и използването на Европейския социален фонд+ (ЕСФ+) и Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР). По време на проекта партньорството разработи няколко инструмента за улесняване на този процес като резултат от събирането на знания за нуждите и предизвикателствата, както и за добрите практики на потребителите на ЕСФ+/ЕФРР, на управляващите органи и междинните звена за ефективно финансиране на социалните услуги в държавите-членки на ЕС.

Проектът се грижи за създаването на градивни елементи за разработване и въвеждане в експлоатация на платформа за Помощно бюро за социални услуги с два основни приоритета:

- Подпомагане на доставчиците на социални услуги и на местните/регионалните координатори за социални услуги при достъпа до и използването на фондовете на ЕС (по-специално на ЕСФ+ и ЕФРР);
- Подпомагане на управляващите органи (или други подобни органи) на национално ниво да разпределят ефективно средствата на ЕС (по-специално ЕСФ+, ЕФРР) за финансиране на качествени интервенции в областта на социалните услуги.

Проектът HELPDESK е насочен към три основни цели:

- Насърчаване на изграждането на капацитет и повишаване на осведомеността относно ЕСФ+, ЕФРР (и други съответни фондове на ЕС) за това как тези фондове могат по-добре да подкрепят ефективни интервенции в сферата на социалните услуги.
- Улесняване на опростяването на достъпа и използването на средствата на ЕС за социални услуги.
- Улесняване на обмена и сътрудничеството между управляващите органи, доставчиците и координаторите на социални услуги и Европейската комисия, за да се гарантира, че приоритетите за финансиране се основават на оценка на нуждите и са насочени към ефективни интервенции в областта на социалните услуги, основани на доказателства.

Както се вижда от приоритетите и целите на проекта, могат да бъдат определени следните основни целеви групи:

- Европейската комисия.
- Управляващите органи и междинните звена (или съответните национални/регионални/местни органи).
- Социалните служби (местни/регионални/национални).

Техническото ръководство за ефективни интервенции в сферата на социалните услуги предлага цялостен инструмент за управляващите органи (УО) и социалните служби за оптимизиране на използването на ресурсите на Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР).

При разработването на това ръководство бе приложен многостранен изследователски подход, който започна с проучване на документи за създаване на Листове с профил на страната за всяка държава-членка на ЕС. Тези листове предоставиха важна информация за приоритетите, сумите и управляващите органи на национално ниво. Беше проведено европейско проучване, насочено към УО и към социалните служби в 27-те държави членки, за да се оценят нуждите, предизвикателствата и възможностите за достъп и използване на средствата от ЕСФ+ и ЕФРР. Освен това Националният форум за събиране на данни (NEGF) улесни задълбочените дискусии между заинтересованите страни, като потвърди нововъзникващите тенденции и предостави качествени прозрения. Беше направен преглед на съществуващата литература, за да се допълнят данните, и бяха проведени поредица от междусекторни и тематични работни срещи за разработване на ефективни стратегии за интервенция.

Технически насоки е насочено към критичните пропуски и предизвикателства, пред които са изправени както УО, така и социалните служби.

От рационализирането на процесите на управление на средствата до максимизирането на социалното въздействие, настоящото ръководство предлага приложими стратегии за насърчаване на сътрудничеството и иновациите при предоставянето на социални услуги според различните видове заинтересовани страни, независимо дали става въпрос за доставчици на социални услуги, УО (изпълнителни и политически) или Европейската комисия (ЕК).

Настоящият документ се основава на обобщението на резултатите, включени в окончателния вариант на Техническото ръководство за ефективни интервенции в сферата на социалните услуги. Настоящият документ очертава основните препоръки за политиката, които УО и ЕК следва да вземат предвид при планирането и изпълнението на интервенциите. В тези препоръки се набляга на всеобхватността на процесите на консултации, гъвкавостта на поканите за представяне на предложения и насърчаването на взаимното допълване между фондовете на ЕС. Освен това се обръща внимание на изграждането на капацитет, обучението на персонала и програмите за подкрепа, определянето на цели, съобразени с нуждите на маргинализираните групи, и включването на качествени показатели в оценката на проектите. Препоръките за политиката са резултат от всеобхватно сътрудничество със социалните служби, УО, ЕК и други заинтересовани страни. Набелязаните мерки изразяват волята да се насърчи продължаващото сътрудничество за постигане на по-голямо въздействие. Документът съдържа и практически стъпки, които УО могат да предприемат, за да подобрят незабавно предоставянето на социални услуги.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОЛИТИКАТА

03

За всяка препоръка проектът Helpdesk определи основната целева заинтересована страна: Управляващи органи (УО) - лица, изготвящи политиките (политици) или изпълнителни публични органи (администрации) - и/или ЕК.

Планиране и изпълнение

- **Процес на приобщаване (УО, политици и ЕК):** при разработването на европейските приоритети и оперативните програми да се осигури приобщаващ процес на консултации, включващ всички заинтересовани страни, включително малките доставчици на социални услуги, техните мрежи и потребителите на социални услуги.
- **Критерии за оценка (УО, администрации):** Преразглеждане на критериите за оценка на заявленията за субсидии, така че малките доставчици да имат достъп до финансиране и да получават необходимата за това подкрепа.
- **Гъвкави покани за представяне на предложения (УО, администрации и политици):** Насърчаване на изготвянето на по-гъвкави покани за представяне на предложения, които да съчетават различни действия, така че те да могат да бъдат допълнени с дейности, съобразени с контекста и екосистемата на социалните услуги, и по този начин да се създадат условия, които да насърчават социалното и активното приобщаване (напр. покани за представяне на предложения, които допълват приоритетите на ЕФРР и ЕСФ+).
- **Насърчаване на покани за отпускане на по-малки безвъзмездни средства и/или по-малки минимални прагове (УО, администрации).**

- **Насърчаване на взаимното допълване между фондовете на ЕС (УО, администрации, политици):** Насърчаване и улесняване на кандидатстването за представяне на предложения, субсидии, договори или споразумения за финансова подкрепа, които благоприятстват взаимното допълване между различните използвани фондове за проекти, например между фондовете на ЕФРР и ЕСФ за интервенции за подобряване на достъпа до (социални) жилища или за преобразуване/обновяване на жилища или за инвестиции в благоприятни за климата отоплителни системи или автомобилни паркове.
- **Специфични насоки на действие (УО, администрации, политици):** Насърчаване разработването на специфични насоки на действие за лица и групи в неравностойно или маргинализирано положение, за да се установят цели и резултати, които са адаптирани към различните профили (т.е. не се предвижда децата да бъдат определени като целева група, въпреки че те са целева група за много социални сектори).

Персонал и обучение

- **Програми за обучение и подкрепа (УО, администрации):** Създаване или разширяване на програмите за обучение и подкрепа, за да се помогне на доставчиците на социални услуги, особено на по-малките, да представят проекти и да управляват средства. Това може да бъде осъществено с подкрепата на секторни мрежи, организации или платформи.

Цели и нужди

- **Обучение и изграждане на капацитет (УО, администрации):**
 1. Насърчаване организирането на обучения и изграждането на капацитет, за да се даде възможност на доставчиците на социални услуги да оценяват по-добре резултатите и въздействието на проектите, не на последно място, за да се създаде по-голяма култура на оценяване сред партньорите по проекта.
 2. Инициативите за изграждане на капацитет следва да включват специализирано и адаптирано вътрешно обучение за служителите на УО относно измерването на социалното въздействие. Това обучение следва да предостави на УО инструменти, методологии и най-добри практики за определяне, измерване и мониторинг на социалното въздействие на финансираните проекти. Като укрепват капацитета си в тази област, УО могат да вземат информирани решения, да определят реалистични цели и да оценяват ефективността на проектите за постигане на желаните социални резултати.
 3. Програмите за изграждане на капацитет следва също така да се съсредоточат върху предоставянето на УО на необходимите знания и умения за идентифициране, подкрепа и насърчаване на проекти за подривни социални иновации.
- **Програми за повишаване на квалификацията/преквалификация (УО, администрации):** Насърчаване на програми за повишаване на квалификацията/преквалификация (като например общо професионално образование и обучение (ПОО) и непрекъснато професионално развитие (НПР) за всички специалисти, работещи в областта, чрез насърчаване и финансиране на дейности за обучение.

- **Линия на действие за социални иновации (УО, политици и ЕК):** Насърчаване и/или създаване на специфична линия на действие за социални иновации с достатъчно финансиране, която да осигурява финансово покритие за разширяване или прехвърляне на иновативните проекти, които са в процес на изпълнение..
- **Повече качествени показатели (УО, администрации):** Включване на показатели, които допълват настоящите, за да се даде по-голяма видимост на социалните аспекти (например социално приобщаване, интеграция на пазара на труда, приобщаване, достъпност и т.н.), да се предложи цялостен поглед върху резултатите и въздействието на даден проект и да не се забравя качественото въздействие на социалните услуги. Необходимо е да се въведат показатели, които да поставят акцент върху въздействието върху живота на подпомаганите лица, а не върху цифрите. Освен това следва да се добавят и насърчават показатели за предотвратяване на сегрегацията.
- **Цели и резултати (УО, администрации):** Определяне на цели и резултати, съобразени с потребностите на хората в най-неблагоприятно положение, които са изправени пред по-големи пречки за социално приобщаване и включване на пазара на труда и за пълноценно участие в нашето общество, като например хората с тежки увреждания, бездомните или мигрантите, за да се засилят усилията за избягване на изключването им от пазара на труда и социалното изключване.

Оценяване

- **Показатели (УО, администрации):** Включване на показатели, които допълват настоящите, за да се даде видимост на социалните аспекти (напр. социално приобщаване, интеграция на пазара на труда, приобщаване, достъпност, сегрегация и т.н.), за да се предложи цялостен поглед върху резултатите и въздействията на даден проект, които не могат да бъдат обхванати от количествени показатели. Да се гарантира, че качествените показатели са правилно разбрани и усвоени от инспекторите, за да се осигури по-гъвкаво и справедливо оценяване.
- **Разходи за оценка на резултатите (УО, администрации и ЕК):** Да се гарантира, че разходите за оценяване на резултатите и въздействието на даден проект винаги са допустими разходи по проектите.
- **По-добра координация (ЕК):** Насърчаване на по-добра координация между европейските органи за управление на фондове при определянето на критериите за оценяване и критериите за управление на поканите за кандидатстване за финансова подкрепа от фондовете на ЕС, както и насърчаване на по-добра координация между организациите, които се възползват от поканите.
- **Инструменти за управление (УО, администрации и ЕК):** Модернизиране на европейските средства за управление на фондове, особено тези, използвани от УО, чрез разработване на инструменти и приложения за управление, които благоприятстват автоматизацията и намаляват фокуса върху управлението. УО следва да си сътрудничат за разработване на интегрирана цифрова информационна система, която да предоставя централизирана платформа за управление и обмен на данни, свързани с финансирани от ЕС проекти. Тази система трябва да позволява на УО да имат достъп и да обменят данни, свързани с проекта, доклади за напредъка на дейностите, финансова информация и други свързани с дейностите документи. УО следва да инвестират в разработването на цифрови инструменти за управление, които да рационализират административните процеси и да улесняват мониторинга и оценката на проектите. Освен това, за да се насърчи междудържавното сътрудничество и обменът на знания, УО следва да създадат платформи за сътрудничество, които да улесняват сътрудничеството и обмена на най-добри практики.

Комуникация

- **Публично-частно сътрудничество (УО, администрации):** Подобряване на съществуващия обмен между публичните органи и социалните служби (това може да стане например чрез организиране на многогодишни годишни покани, насърчаване на публичните търгове и публично-частните партньорства и т.н.)
- **Опростяване на системите за управление (УО, администрации):** Опростяване на системите за управление с цел намаляване на бюрокрацията и дублирането.
- **Подобрен и редовен диалог (УО, администрации и ЕК):** Насърчаване на по-интензивен диалог и участие на съответните мрежи и платформи в сектора през целия цикъл на проектите, особено на етапа на планиране и формулиране на програмите за финансиране от ЕС.

- **Координация между управляващите органи (УО, администрации и ЕК):** Насърчаване на по-добра координация между органите за управление на европейските фондове при определянето на критериите за оценка и критериите за управление на поканите за кандидатстване за финансова подкрепа, както и насърчаване на по-добра координация между организациите, които се възползват от поканите, за да се установят общи критерии за управление и да се създадат взаимодействия между управляващите органи по време на интервенцията.
- **Подобряване на начина, по който се използват съществуващите инструменти за публично-частно сътрудничество (УО, администрации):**
 1. Организиране на **многогодишни покани** за кандидатстване за субсидии и по този начин намаляване на годишната административна тежест.
 2. Увеличаване на **публичните търгове и партньорствата** като алтернативни форми на управление, за да може управлението да стане по-стабилно; при търговете доминиращата тежест при избора не трябва да бъде на най-ниската цена, тъй като при избора на проектно предложение трябва да се вземат предвид критериите за качество и социалните клаузи.
 3. Насърчаване на съвместното представяне на проекти в **сътрудничество и партньорство между различни страни**, особено при проектите за социални иновации. Ползата от този подход се илюстрира от проектите, които бяха популяризирани чрез плановете за възстановяване и устойчивост.
 4. Прилагане на **задълбочена ангажираност на потребители/специалисти чрез опита.**

ПРАКТИЧЕСКИ СТЪПКИ

07

По-долу е представен списък с бързо изпълними мерки, които УО могат да предприемат незабавно, за да гарантират, че ЕСФ+ и ЕФРР постигат максимална ефективност и устойчивост в съответствие с принципите на Европейския стълб на социалните права и други съответни закони и политики. Мерките имат за цел да обхванат хоризонтални въпроси, засягащи социалните услуги в целия Европейски съюз. Тези мерки служат като практическа пътна карта за постигане на оптимални резултати в сферата на социалните услуги, като дават възможност на УО да се справят с настоящите предизвикателства и да насърчават дългосрочната устойчивост на тези услуги, както и да подкрепят социалните иновации, адаптирани към специфичните нужди на местно или регионално равнище

ПОДОБРЯВАНЕ НА ИЗГРАЖДАНЕТО НА КАПАЦИТЕТ И ОБУЧЕНИЕТО

ИЗГРАЖДАНЕ НА ПАРТНЬОРСТВО

СЪВМЕСТНО ПРОЕКТИРАНЕ И СЪВМЕСТНО СЪЗДАВАНЕ

СПОДЕЛЕНИ ВИЗИЯ И ЦЕННОСТИ

5

Осигуряване на възможности за **изграждане на капацитет** и обучение на доставчиците на социални услуги и други заинтересовани страни, за да се гарантира, че те разполагат с уменията и знанията, необходими за предоставянето на висококачествени социални услуги. Това може да се осъществи чрез осигуряване на курсове за обучение, семинари и други възможности за професионално развитие, които да помогнат на доставчиците на социални услуги да подобрят своите умения и знания.

6

За да се осигури междусекторно сътрудничество, е важно да се **изградят партньорства** със съответните заинтересовани страни от различни сектори. Това може да включва ангажиране на представители на организации на гражданското общество (включително организации на местните общности и организации на потребителите), организации от частния сектор, агенции от публичния сектор и други съответни участници, за да се постигне общо разбиране на социалните проблеми и на възможностите за сътрудничество за подобряване на резултатите в социалната сфера, здравеопазването, образованието, заетостта и жилищното настаняване на хората, които се нуждаят от подкрепа, насоки, грижи и т.н.

7

Междусекторното сътрудничество трябва да включва и **съвместно разработване и създаване** на проекти, програми и инициативи. Това ще гарантира, че експертните познания на всички заинтересовани страни и опитът на потребителите се използват за разработване на ефективни и устойчиви решения, които могат да окажат значително въздействие върху социалните проблеми.

8

Междусекторното сътрудничество може да бъде постигнато и чрез създаване на **обща визия** и ценности, които са в съответствие с целите и задачите на фондовете на ЕС за социални услуги. Това ще помогне да се гарантира, че всички заинтересовани страни работят за постигането на едни и същи цели, и ще улесни сътрудничеството и координацията между различните сектори.

ГЪВКАВОСТ И АДАПТИВНОСТ

КОМУНИКАЦИЯ И СПОДЕЛЯНЕ НА ЗНАНИЯ

9

Междусекторното сътрудничество изисква гъвкавост и адаптивност за справяне с предизвикателствата, които могат да възникнат по време на изпълнението на проекти в сферата на социалните услуги. Това може да включва **адаптиране към промените** в политическата и икономическата среда, реагиране на нововъзникващи социални проблеми и адаптиране на стратегиите, за да отговарят по-добре на нуждите на бенефициерите.

1

Ефективната комуникация и споделянето на знания са от решаващо значение за междусекторното сътрудничество. Това може да включва **споделяне на информация, данни и най-добри практики** между различните сектори, създаване на платформи за диалог и обмен и използване на експертния опит на различните заинтересовани страни за засилване на въздействието на проектите в сферата на социалните услуги.

EU Funds for Social Services

ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ МОЖЕТЕ ДА
НАМЕРИТЕ НА:
WWW.EUFUNDS4SOCIAL.EU

Co-funded by
the European Union